

Uj népujság. Egész évre csak 2 forint!

Főmunkatárs **ISTVÁN BACSI.**

Az időszaki sajtónak, különösen a népiének, nagy befolyását az életre, a világra, ki tagadhatná?

Ez jó kezében az igazságnak, a valódi világlátásnak és nemcsak szívek ujjakkori hatalmas szellemgyűjteménye, melylyl a babonát, előítéleteket, tudatlanságot, jóravalótlanságot s minden gonoszait leküzdni, a nyomort kiirtani, az erkölcsiséget, a közboldogságot terjeszteni szokta.

Igy az, helyesen vezetve, a népboldogítás nemcsak és fölülte fontos munkájának melőzhetően tényezője.

A népet a fölvilágosítás áldásából kifeleldünk nem szabad: mert a nép a mi

véréinkből áll, kiknek ereiben a keletről ide szakadt és magyarok tisztá vére buzog; mert a nép a haza és nemzet léteért; mert a nép az országban a nagy tömeget alkotja; mert a nép minden jóra és szépre fogékony; mert a jó népet, a feltalálódó alpróféták eszéjén közt, az eifajulástól csak a vallás-erkölcsi és értelmi fölvilágosítás által óvhatjuk meg.

Pedig a legnagyobb magyarral egyre be kell ismernünk, hogy a népművelődés tükreében is még nagyon hátra vagyunk! — A nép ügyét szívóknak viselő hazafiak tehát csak örömdeni fognak vállalatuknak, mely szerint nép számra való újságot bocsátunk közre, melynek czíme:

KÉPES UJSÁG

a magyar nép mulatva oktató barátja.

Felelős szerkesztője a derék jegtudor, író és népbárát

Iméri Kiss István,

főmunkatársa pedig a népirodalom elsőrendű avatottja s a népek országszerte tisztelt és szeretett barátja

ISTVÁN BACSI (Majer István küthi plebános)

leend, s úgy hiszszük, e nevek a lap szelleméről s bizton várható jelességéről eléggé kezkeskednek.

Néplapunk nyelve s tartalma szorosán népszerű leend, s egész beosztása, úgy

hallatlan olcsósága,

teljesen népünk szükségleteihez és körülményeihez lesz alkalmazva.

Tartalma e 8 pontba foglalható:

I. Aranytanácsok István bácsitól. Vallás-erkölcsi és életbölcsészeti, elméleti, oktatások, útmutatások.

II. Oktatva-mulatató tudósítások, rövid elbeszélések, beszédek, életrajzok, legendák, jellemfestések, irányítók, történelmi képek, népszokások, mesék, mondák, versek, élet-, tud- és világképek, természetrajzi cikkek, fotókin-tettel és hasznára és szórakoztatására népszerű művekre.

III. Községek utasítói. Törvények és felhívások, rendeltetők kivonatja, a mennyire a közrendet és köznépet érintik, — s a községi rendet, jóvedelmét, köztérüket,

Miután középünk ritkábban jut a postához, s arra különösen kellett ügyehünk, hogy lapunk kellő tartalmassága és korszerű csinosága mellett lehetőleg legolcsóbb legyen: úgy intézkedtünk, hogy újságunk minden hó 1-ő és 15-ik napján, mindenkor két ivnyi tartalommal, közbeszótt csinos képekkel jelenjek meg.

Előfizetési ára, postával együtt, egész évre csak 2 forint a. é. leend.

Minden t. előfizetőnknek két, rámba foglalható és a ház épületes ékítésére használható szép és jókora bibliai vagy történelmi koppel kedveskedendünk, és pedig Karácson és Husvét szent ünnepeire.

40 arany pályadíj!

Hogy t. hazánkiai ama tiszta szándokunkról meggyőződjenek, hogy mi népünk korszakleg legjobb szellemi kincsekkel akarjuk gazdagítani, egyelőre is az első évi folyamra ily jeles pályadíjakat van szerencsénk kitűzni:

I. Husz darab aranyat

két legjobb és rövid erkölcsnevelő elbeszélésre; melyek közül a jelesbíknak írja 12, a másodiké 8 aranyat nyerend.

II. Tíz darab aranyat

két legjobb költemény irójának; melyek közül 6 arany legjobb rövid népszerű regé-, s 4 arany legszebb népdalért fog kiszolgáltatni.

Pályadíj a gyűjtők számára.

Tisztelt gyűjtőinknek 10 példány után egy ingyennéllánnal kedveskedünk, — és azon két t. gyűjtőnknek, kik a folyó évi október 10-éig legjobb előfizető szerzendek, mint a népművelés buzgó bajnokainak

20 darab aranyal

ogunk kedveskedni, 10-10 darabjával, ezenfelül egy-egy ily fölrata ezüst billommal: „Tisztelet a lelkes hazafinak és népbárátának.” E pályadíjakért mindenki versenyezhet, kiknek gyűjtőink kezébe kerül. S őt minden honfidejünknek a nép érdekében fölkérjük, hogy néplapunkat ajánlani, és aláírni szerzővel azt terjeszteni szokdójék.

Igen kívánatos, hogy újságunk, melyet a nép művelésére, a közérkölciség emelésére, a hazai jólét előmozdítására nagy áldozattal hozunk clothe, tömegesen pártolassék. Minél nagyobb leend a részvét, annál bizonyosabb népnk emelkedése.

Midőn a t. közönség előtt a nép érdekében föllépünk, magunkat és közös ügyünket tiszteletteljesen ajánljuk: t. cz. író társainkat pedig különösen és testvéri szeretettel fölkérjük, hogy népnk való cikkekkel s tudósításokkal a derék magyar nép műveléséhez hazafiuilag járulni, s minket támogatni sziveskedjenek; — közös lesz a pályabér: népnk szeretete és a boldogsága fölötti magasztos öröm. Ily dolgozatjaitak kérjük vagy a szerkesztőséghez Pestre (egyetem-utca 4-ik szám, II. emelet) vagy a főmunkatárshoz Küthre bérmentve küldetni.

Majer István,

főmunkatárs.

Dr. Iméri Kiss István,

felelős szerkesztő.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomtatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

Pest, szeptember 25-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábozott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszor vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítottik. — Külföldre névze kiadó-hivatalunk számára hirdetések tábla ígatásánál Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedés; Breesben: Oppelk Alajos, — és Pesten a Kereszt-gazdasági ügynökség is. Józsefkor, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Fábián Gábor.

Ismét a magyar irodalom egyik nagy szorgalmu veterán bajnokát mutatjuk be az olvasó-közönségnek. Minél méltóbb valamely nemzet jeles férfiak bírására, annál könnyebben tudja azok emléket az enyészet-től megörzteni. S míg a nemzetek kiváló embereiket becsülni, és a jeles férfiak nemzetüket szeretni tudják: addig nem lehet az alásülyedéstől tartani. E kölcsönös összeoldadásban van a legnagyobb erkölcsi erő és ellenálló hatalom. Felülről kell jönni a vilá-gosságnak, hogy alatt a népnben megérel-ldjék a meggyőződés, és a hit s bizalom megszilárduljon. E kettőnek helyes viszonyából támadnak az uralkodó eszmék, miket idővel a szeretet érlel meg. Az ember, ha tükörbe néz, magát látja meg benne; valamint a nemzet mekkorasága a nagyok képességéből és munkás-ságából tükrözi vissza magát, és viszont a nemzet fokozatos érette-sége, erélye és minden néven nevezendő érdeme vagy hiányossága azok lelki nagyságát és szellemi irányát tárja fel.

Ismét a magyar irodalom egyik nagy láthatatlan feje s nagy befolyásu táblabíró volt Aradmegyében. Erős és szilárd táborának ő adta mindenben az irányt. A megye gyűlésein tartott velős szónoklatai által erős politikai állást vívott ki magának, s így történt vezérségének megalapítása. — Az 1848-ki pesti nemzetgyűlésre követül küldetvén, ennek mindvégig tagja maradt.

1849. máj. hóban az ujonnan alakított hét-személyes tábla bírójává nevezetett ki, s e miatt később haditörvényszék előtt is állott, de többekkel együtt kegyelmet nyert.

és tanárok állottak. De a harmadik jelölt, sejtven pártjával kisebbségben maradását, táborával együtt a második jelölt pártjára állván át, a három érdemes közül — kevés szavazati különbség miatt — a követi jelöltséget el nem nyerhette, s választóinak a benne helyezett bizalomért megható köszönetet mondott.

A szerény és munkás ember ismét viszatért íróasztalához. Zajtalanul, egész oda-adással, tovább folytatta nagy munkáját.

Irodalmi dolgozatai leginkább fordítá-sok, de ezek igen jelesek és irodalmunkban nagy hézagpótlók. Már 1824-ben jelentek meg tőle „Hafiz, perzsa költő divánjából Gházalák és Wre-dékek;” majd 1825-ben a „Felső Magyarországi Minervá”-ban pró-zai fordítások több arab és persa költőből.

Az 1828-ki Koszoruban, „Próba-fordítások” Frithiof svéd regékkel. 1829-ben „Napoleon önélet-írása” francia és Mimili Clauren után.

1833-ban adá ki 3 kötetben „Ossián világhírű énekeit,” az eredeti gaél mérték szerint.

1843-ban Tocqueville, „Demokratiaját Amerikában” szintén három kötetben.

1846-ban pedig Heinsius „Neveléstani kézikönyvét.”

Irt továbbá még ifjúságában több alkalmi verset és odát; „Szö-gyényi Zsigmond életírását” (1828. Tud. Gyűjt.); dalokat Nüzserý ál-név alatt az Aurórában; „Arad-megye leírását” (1835. Budán); kiadta az „Étel-eltartás mestersé-gét” melyet megátjya fordított volt le. A szorgalmas fordító még lefordítá „Ovidius szerelmes munkái”-s Metastasio, Rousseau, és Gold-smithtól több apró műveket.

A közelebbi években lefordítá „Cicero összes leveleit,” mely számtalan és terjedelmes magyarázó jegyzetekkel 7 füzet-ben folyó év elején hagyta el a sajtót. Jelen-leg Cicero nagyobb műveinek fordításán dolgozik, melyből az első rész, „Cicero böl-csészeti és szónoklatai művei” czím alatt, Aradon Réthy Lipót nyomdászánál sajtó alá van rendezve.

FÁBIÁN GÁBOR.

It talán nem is egészen idetarto-zó kitérés után térjünk tárgyunkra. Itt újra egy jeles író és szilárd hazafi életrajzának rövid vázlatát adjuk.

Ha nem tudunk a nemzet jele-sei mindegyikének maradandó szobrokat emelni, mindennekfelett sziveinkben éljen az elismerés, s hirdessük a kegyelet és szeretet szavait.

Fábián Gábor, magyar akad.rend. tag, született 1795-ben, Vesz-prémegye Vörösberény nevű helységében. Atyja József ref. lelkész s esperes, a maga idejében ismert magyar író, anyja So-mogyi Zsuzsánna, a „Mondolatok” irójának és „Petronius” fordítójának, Somogyi Gedeonnak nejnye volt. Tanult Pozsonyban (1806—1808) s Pápán (1808—1817) hol a theologiai tudományokat is hallgatta. 1817-ben a pesti egyetembe ment a jogi pályára és ott 1821-ben az ügyvédi esküt letette. 1824-ben a világozvári uradalomba ment rendes ügyész-nek, s ezen hivatalát egész 1837-ig kitűnő buzgalommal viselte, s egyszersmind a mér-

Ezután visszavonult és az irodalomnak élt. Nagy szorgalommal dolgozott a római klasszikusok fordításán.

1861-ben Arad város részéről volt követ-jelölt a pesti országgyűlésre. Három párt küzdött három jelölt mellett. Fábián Gábor pártján a földbirtokosok, az intelligentiának nagyobb része és a kiválóbb kereskedők

A vakmerő.

Elbeszélés JÓKAI MÓRTÓL.

(Folytatás.)

Egy szép tavaszi éjszakán érkezett meg a szökevény rab, hosszas kóborlás után a Reral hegység legvadonabb vidékének legnyomorultabb völgyébe, a mit Jeremina Kurizának neveznek. A nyomorult vidéknek még nyomorultabb városában, Jaiczában a legelső kozák házához bezörgött, s megmondta neki, hogy ő szökevény.

Szívesen fogadták; a hogy épen lehetett. Jó szökből sokat, kenyérből keveset. Maga a gazda is szegény volt; juhait elhajtatták a kirgizek; egyik fia buzdó pópa volt a ros-kolnikok hitvallásán, azt elvették valahova az olombányákba; a másikat elhurcolták katonának, ott elveszett, a harmadikat felakasztották, mert lázadásba keveredett; az öreg Kocsenikoff maga maradt otthon, fiak nélkül, cseléd nélkül.

Pugacseff végig hallgatta öreg házigazdájának panaszait, s azt mondta rá, hogy ezen segíteni lehet.

— Ki támasztja föl nekem megölt fiaimat? — szölt az öreg elkéseredetten.

— Az, a ki maga is föltámad, hogy öljön.

— Ki lenne az?

— A csár.

— A megölt csár? Kérdé elbámulva a vén harcos.

— Még csak hatszor ölték meg, s most is eleven. Az egész uton, a hol csak emberrel találkoztam, mind azt kérdezte tőlem, igaz-e, hogy a csár nem halt meg, hanem börtönéből megmenekült? Én azt feleltem nekik: igaz. Épen idevettem utját s nemsokára meg fog közöttünk jelenni.

— Azt mondtad? De hát hogy jönne ide a csár?

— Már itt is van.

— Hol van?

— Én vagyok az.

— Jól van, jól van; szölt az öreg ros-kolnik; értem, hogy mit akarsz velem. Ott leszek, ha akarod. Nekem mindegy, csak legyen valaki a ki vezessen. De ki fogja elhinni, hogy te vagy a csár; százan meg százan látták őt színéről színre; mindenki tudja, hogy Péter arca szörnyű himlőhelyes volt, a tied pedig sima.

— Aazon segíthetünk; nem halt meg e napokban valaki fekete himlőben ezen a tájon?

— Mindennap. Ezelőtt két nappal halt meg a saját utolsó béresem.

— Jó, tehát belefekszem annak az ágyába, s felkelek belőle, mint Péter csár.

És megtette, a mit kimondott. A ragályos ágyába feküdt, két nap mulva kiült rajta a fekete himlő, s hat hét mulva cly éktelen arccal kelt elő, mint minőnek magát a szerencsétlen csár látták.

Kocsenikoff átlátta, hogy ez az ember, a ki ily borzasztón mer játszni a halállal, nem játszani jött ide.

Olyan ország ez, a hol tíz ember közül kilencnek van valami késő időkre eltett boszúja.

Kocsenikoff az első tíz ember közül, a kivel tervét közölte, kilencet látalt, a ki életre-halálra elszánta magát a legnyakörb merényre. Hanem a tizedik áruló volt. Az fölfedezte az örvöngő összeesküvést. Jaiczko város parancsnokának, Simonoff ezredesnek. A parancsnok rögtön elfogatta Kocsenikoffot; hanem Pugacseff az elfogatására rendelt kozák lován megmenekült, még pedig úgy, hogy a kozákok is magával vitte; felkapott a háta mögé a nyeregbe, átnyalá-

bolta, megsarkantyuzta a lovat, s elvágta tott vele az erdőbe.

A historia feljegyzé az utókor számára a kozák nevet, kit Pugacseff lovastul együtt elragadt. Csikának hívták a jámbort.

Ez történt szeptember 15-én.

Két nap mulva Pugacseff visszajött az erdőből Jaiczko városába.

Már ekkor volt saját lova, nyusztrémes skálát bekecse, és háromszáz lovas vitéze.

A város alá érve, megfuvatta a trombitát, s felszólította Simonoff ezredet, hogy adja fel magát és a várost, s jöjjen kezet csokolni az ő törvényes urának, III. Péter csárnak.

Simonoff ötezer lovas kozákkal és nyolcszáz muszka sorkatonával vonult ki a lázadó elé. Pugacseff egy perc alatt körül volt fogva.

Akkor elővont kebléből egy függő pecsét levelet, s az ellenséges tábor közepette harsány hangon olvasá fel azt a kiáltványt, melyben III. Péter csár hű kozákjait felhívja, hogy trónját visszanyerni, a bitolókat elűzni segítsenek; halállal fenyegetve az árulókat, a kik parancsának ellenszegülnek.

Erre fölzendült a kozákhad; a kiáltás szájáról szájra terjedt: „a csár él, ott van a csár!” A tisztek hasztalan iparkodtak katonáikat elcsendesíteni, azok egymás közt keztek el harcolni; a zavar késő estig tartott, s estére az lett a vége, hogy nem Simonoff fogta el Pugacseffet, hanem ez fogta el annak tizenegy tisztjét, s midőn visszavonult a térről, három száz embere nyolcszázra szaporodott. Nagy bajjal bírta az ezredes a többi viszszaterelni a városba.

Pugacseff éjszakára a város alatt táborozott egy urasági kertben, s annak a fáira a tizenegy elfogott tisztet fölakasztatá.

Ellenfele annyira meg volt rettenve, hogy nem merté őt megtámadni; hanem oda várta sánczai alá, ágyúit torkába.

A vakmerő még sem volt egészen olyan örült, hogy azt tegye. Neki több sikerre, könnyű harcra, ágyukra volt szüksége.

Megindult az apró váracsk ellen, miket a kormány bölcsesége a Jaiczka mentében építtetett a kozákok fölélmére.

A ros-kolnikok mindenütt örvöngő lelkesüléssel fogadták az álczart, ki a moszkovai papok uralmát megalázni halottaiból feltámadt, s az uralkodó hit helyébe az üldözöttet fogja felemelni.

Harmadnap már ezeröttszáz harcos kísérté a harcba.

Ilecska erőde volt az első, mely alá megérkezett, Jaiczkoitól hetven verstnyi távolban. Nyílt kapuval és énekszóval fogadták, az őrség csatlakozott hozzá. Itt már ágyukat és löszert is kapott s azokkal folytathatá hadjáratát.

Következett Kazitnája erőd. Ez nem adta fel magát, hanem bátor védelemhez kezdett. Pugacseff kénytelen volt ostromolni. Az ostrom hevében átkiabáltak a lázadó kozákok a várbeliekhez; s egyszer csak azok is az őrsereg ellen fordították fegyvereiket; a ki még ellenállt, felkocszolták, az ezredet foglyul hureztölték Pugacseff elé.

Pugacseff senkinek sem irtalmazott, a ki hosszú haját viselt. Ez divat volt akkor az orosz katonatiszteknek. Ezért a divatért az álczár felakasztatott minden tisztet, a ki kezébe került.

Innen, ágyukkal ellátva, Nisnája Oser-naja erőd ellen fordult; azt is rövid roham után bevette. A kit meg nem ölt, vele ment tovább.

Most már négyezer embere volt. Meg merté támadni a Talicsavai erődöt, a mit két hős, Bilof és Jelagin védelmeztek. Az orosz fegyverem erősen állt a lázadók dühével szemben s tán itt legyőzik Pugacseffet, ha a

várban meg nem gyuladnak a szénaraktárak. A tűz jött segélyre a lázadónak. Bilof és Jelagin, várakból kipörkölte, a sikra szorultak ki, s ott összekoncolák őket.

(Folytatás következik.)

A gyümölcs eltartása.

Mutatvány dr. Bardow Lajos ily című dolgozatából: „Az élelmi szerek eltartása.”

(Folytatás.)

Különös eltartási módok

az egyes gyümölcsfajokra vonatkozólag.

1. Az alma és körte eltartása.

A gyümölcs eltartásának előbb leirt módszereiben az alma és körte eltartása is befigyeltatik. A mi különösen az alma és körte eltartását illeti, egy erre vonatkozó czélszerű módszert már meg is ismertettünk. A finom fajtájú körte eltartására azon módszert is czélszerűen használhatjuk, mely szerint az egyes gyümölcsök gyapot-burokkal és viaszréteggel vonatnak be, mint ezen eljárást előbb leírtuk.

Az almát rosz között is egész éven át el lehet tartani, a nélkül, hogy az a rosznak legkevésbé is ártana. Az előbbiekből önként értetődik, hogy az ekkép eltendő almának teljesen épnek és nedvességtől mentnek, ugyancsint a felhasználandó rosznak is kellő száraznak kell lennie. Az alma elrakásának is rétegenként kell történnie, és oly módon, hogy se az egyes almák, se az egyes rétegek egymást ne érinthessék.

Az alma eltartásának egy másik módja következik. Eltartásra a legegészségesebb almák válogatnak ki. Ezek aztán egy kamarában ászokra rakatnak, de oly módon, hogy egy alma se érintse a másikat. Most a kamara ajtaja és ablaka gondosan bezáratik és a kamarában venyigéből szabad tűzhezlyen tűz élesztetik, a mennyire lehet, oly módon, hogy minél nagyobb füst támadjon. A kamara ily módon 4—5 napon át füstöltetik egymásután. Midőn az almák a füst által megszáradtak, azok egy nagyon finom és alig észrevehető sóréteggel lesznek bevonva, melyet a füst okozott. Az alma ezen állapotában szecska között rétegenként ládába rakatik, de megint oly módon, hogy egyik a másikat ne érintse. A legfelső alma-réteg egy rend szalmával fedetik be és a láda bezáratik. Az alma ily módon eltelve, egy egész évig igen jól eláll.

2. A szőlő eltartása.

Utazóknak, kik Szent-Pétervárot töltek a telet, gyakran van alkalmuk azon szép és friss szőlőfürtöket csodálni, melyekkel ott megvendégeltettek. Ezen szőlőfürtök, mint az „Ausland” jelenti, Astrakánból vitének be, és Szent-Pétervárot egész télen át kitűnő állapotban kaphatók s e mellett ritka nagyságúak és kitűnően ízletesek. — Az eltartási mód nagyon egyszerű. A fürtök akkor metszetnek le, midőn a teljes érettségre még nem jutottak el. A lemetésés egy gondosan történik, hogy az ember az egyes szőlőszemeket kezével meg ne érintse. Ezután a sérült szemek gondosan letisztítatnak, és nagy figyelem fordítatik rá, hogy a fürtön oly szem ne maradjon, mely csak távolról is sérültnek mutatkozik. A fürtök ezután roppant nagy köfazekekben (melyek 30—40 itezét tartalmaznak) rétegenként köles közé rakatnak, és pedig oly módon, hogy se az egyes fürtök, se az egyes rétegek egymást ne érintsék. A földolgek egyike most az, hogy a hasonlóképen köfédő (nem természetes követ, hanem köedény-anyagot kell értenünk) a meglehetősen szűk nyakban

végződő fazékre teljesen lezárólag illesztessék reá. Ez chinai módon történik, vagyis úgy, hogy a fedő széle és a fazék szája között levő nyílás üvegesragasztással (Glaserkitt) tapasztatik be, és pedig oly vastagon, a mint csak lehet. Végre még erős papírszelet ragasztatik a betapasztott nyílásra. Ha mindezen igények pontosan teljesítve vannak, a szőlő a fazékban, mint póttervári kereskedők állítják, két évnél tovább eláll. — Maga a tudósító evett efféle két éves fürtökből, melyek bogoyi sokkal nagyobbak, noha hoszudabbak voltak, mint a mi legnagyobb szemű cseresnyénk, és úgy találta, hogy azok rendkívül sokat nyertek edességben. Minthogy pedig a czukoranyagának a bogoyáni kifejlődése oly rendkívül befolyással bír a készitendő bor jóságára: a szőlő eltartásának említett módszere a Pétervárot nagyon kedvelt Don-féle (Donskvi-) pezsgő gyártására már nagyon nyer alkalmazást. Az e czéla használt szőlő, mely már magában is a nap égető sugarai alatt nőtt, az említett tartás által oly nemes jellemet ölt magára, hogy a valódi francia pezsgőnek nem sokkal áll utána.

A most leirt bepakolási mód a szőlő elszállítására is nagyon alkalmas. Csak arra kell nagyon ügyelni, hogy a fazék egészen tele legyen.

Kis-Ázsiában, Smyrnában és környékén és néhány török szigetben, a szőlő eltartásának egy sajátos módja van divatban. — Itt ugyanis tágas vermetek ásnak a földben, melyek egy egy kolosszális agyag korsóhoz hasonlítanak és felső részökkel körtealakot ábrázolnak. A még teljes érettségre nem jutott szőlőfürtök ezen vermekben aggattatnak fel, oly módon, hogy egymást ne érintsék. Ha ez megtörtént, a vermet szénával töltik meg, azáltal, hogy abba égő szalmát hányanak belé és végre a verem nyílását lezárólag becsinálják. Ily módon a beaggoitott fürtök több hónapig is ily állapotban elállanak. Február, márczius, vagy ápril hóban a vermeteket megnyitják és a fürtöket Smyrnába és Konsztantinápolyba a piacra viszik, hol azok drágán elkelnek. — Ha az ekképen eltartott szőlő néhány óráig hideg vízbe tétetik, természetes frissességét visszanyeri, s egyuttal minden tisztátalanságtól és füsttől megtisztul. — Önként értetődik, hogy az említett vermek számára magasabb fekvésű száraz agyagos helyet kell választani, és a vermet lehetőleg ki kell száritani; mert a nedvesség, mint említettük, az élelmi szereknek nagy ellensége.

3. A szilva, cseresnye, meggy és egres eltartása.

A szilvát következő módon lehet sokáig eltartani. A kellekép érett szilva azon időben szedetik le a fáról, midőn szára még erősen áll. A leszedés tehát száraztól történik, és oly ovatosan, hogy a gyümölcs meg ne sérüljön. E munkára különösen szép és száraz nap választandó. A kiválogatott ép szilva egy szellős kamarában kiterítették és itt két három napig kipárologni hagyatják. Az ily módon megszáritott gyümölcs kis hordókba vagy ládába buzáliszt közé rétegenként berakatik, de oly módon, hogy egyik gyümölcs a másikat és egyik réteg a másikat ne érintse és mindenik szilva liszttel egészen körül legyen fogva. Az edény, ha teletölt, gondosan bezáratik, hűs és száraz kamarába tétetik. Mind az edénynek, mind pedig az elzárásnak léghatatlannak kell lennie, tehát olyannak, hogy a külső levegő az edény tartalmához ne férhessen.

Ha ezen gyümölcsöket, mint valami ritkaságokat aszatra kell adni, azokat az edényből kiszedjük, a lisztől tisztán megtöröljük, egy szitára rakjuk és ezt főző viz göze fölé tartjuk, de mégis oly távoltságon, hogy a gőz csak gyengéden érintse a szilvát. A szilva ezen eljárás által nemcsak jóságát nyeri vissza, hanem előbbeni szépségét is, úgy, hogy majdnem olyan lesz, mintha a fáról csak előbb szedtük volna le.

Egy másik eltartási mód a most leirtohoz hasonló, és attól csak abban különbözik, hogy buzáliszt helyett rozs használtatik. Kik kísérleteket tettek e módszerrel, azt állítják, hogy a szilva a rozs között frissen, jóízűen és hosszú ideig eláll.

A szilva eltartásának egy másik czélszerű módja, mely a cseresnye, meggy, egres és kerek szilva eltartásánál is alkalmazható, következő. A gyümölcs kemény üvegpalackokba rakatik, melyek mintegy három hüvelyk átmérőjű nyílással bírnak. A palackok teletöltetnek ugyan gyümölcslével, de még sem annyira, hogy a hólyag, a mivel a palack szája bekötötték, a gyümölcsöt érintse. Ha a megtöltés megtörtént, a palackok nyílása nedves hólyaggal lezárólag bekötötték. A palackok ezután egy üstbe állítatnak és szalmafonattal az üst oldalaitól és egymástól úgy elszigeteltetnek (elkülönítetnek), hogy fővés alkalmával se helyökből ki ne mozdulhassanak, se pedig az üst falát vagy egymást közvetlenül ne érintsék. Az üst fenekére fából készített rostély alkalmazatik, hogy az üvegek feneké az üst fenekével közvetlen érintkezésbe ne jöhessen; mert ha ez történnék, az üvegek könnyen elrepednének. Ha ez megtörtént, az üstbe hideg víz töltetik, oly mennyiségben, hogy az az üvegek felénél valamivel fölebb belepje. Most a víz mérsékelt tűznél egy óra negyedig főzetik, mi ha megtörtént, a palackok a vízzel együtt hűlni hagyatnak s az üstből csak ezután szedetnek ki. Ha az üvegekben egyik másik hólyag a lég kiterjedése által elrepedt volna, azt ujjal kell kipótolni. Ily állapotban a gyümölcs nagyon jól eláll és a megfőzésre különösen alkalmas, s nem is változik meg oly könnyen, mint a száritott gyümölcs. Az eljárás egyes részleteiről később szölandunk.

4. A dió eltartása.

A diót dr. Percy vegytani-műtani és gazdasági lexikona szerint következő módon lehet eltartani. Az érett, tisztán megszáritott diót zöld héjával együtt száraz homok közé kell rakni, az edényt be kell fedni és tiszta pinczébe tartani. — Az eltartásnak egy másik módja következő. Az érett és kellekép megszáritott dió zöld héjával együtt köfazekekba teendő és közéje kiszáritott törött só hintendő. Ez megtörténtén, a fazék köfédővel víz- és léghatlanul elzárandó és a földbe ásandó. A beásásnak oly mélyen kell történnie, hogy a fagy a diónak ne árthasson. Ily módon a dió jó ideig és friss állapotban eláll.

Ugyancsint említett mű szerint a diót az év minden szakában oly frissé és ízletes lehet tenni, mintha az épen a fáról szedett volna le. Ennek módja következő. A diót egy edénybe kell rakni és forró erős sós vízzel le kell önteni és abban kihűlni hagyunk. Ezen eljárás után a dió belét meghánthatjuk, mint a friss diót, és ize a friss dióhoz hasonló.

5. A citrom és narancs eltartása.

Ha citromot és narancsot akarunk eltartani, nagyon finom és teljesen száraz homokról kell gondoskodni. Az eltartásra szánt edény fenekére mintegy két hüvelyk vastagságú efféle homokot kell hinteni. Ezután minden citrom vagy narancs egyen-

Szép Szombatiné.

(Ballada.)

Kinn a temetőben, bagoly ha kiált,
Ki jár, lepedőben, éjféltájt?

Mily gyönyörű asszony a Szombatiné!
Milyen fiatal még! — s a férje mi vén!
A nőke, mikép kezes őzn, szelíd,
Kivált ha a vén férj hozzá közelit:
Ölébe fogadja, hízelve neki.
Mint gyöngye galambot szájából eteti.

Kinn a temetőben, bagoly ha kiált,
Ki jár, lepedőben, éjféltájt?

Vágtat dali ifju, habzó paripán,
Szép Szombatiné üdvözlő csupán.
Leugrik az ifju, ott hagyja lovát.
— „Jér, jöszte be szívem, nincs itthon apád.”
Bevonja magával a keblére borul...
S oh rosz fiu! apát meglopja orul.

Kinn a temetőben, bagoly ha kiált,
Ki jár, lepedőben, éjféltájt?

Forró nyíl ágyon hánykodik a vén,
Száz név sebe lángol néma szívén.
Ó látta — s nem halt bele? — látta fiát,
Szép mostoha anyja hogy öleli át.
Nem szóla, befordult, ágyára feküdt...
Oh iszonyú látás, mely ily sebet üt!

Kinn a temetőben, bagoly ha kiált,
Ki jár, lepedőben, éjféltájt?

Ott fekszik az agg, lát gyöttri el őt.
Gyógyszerral a fia áll ágya előtt.
Há, vissza gonosz! — méregkeverő!
Késő... De fölébred a lázas erő,
Felszökken az agg, az ifjura tör,
S átszegi a fiut — az apai tör!

Kinn a temetőben, bagoly ha kiált,
Ki jár, lepedőben, éjféltájt?

Áll a palotában *) kettős ravatal:
Őz agg az egyik holt, a más fiatal.
Méreg-hab az egyik: — így fekszik a vén;
Kerek piros a seb az ifju szívén.
Egymást előlek... de ki erre vivé:
Mosolygva siratja szép Szombatiné!

Kinn a temetőben, bagoly ha kiált,
Ki jár, lepedőben, éjféltájt?

Már néma a sírbolt... Hah! zaj veri föl!
Ki tör ki az árnyak sűrűiből?
A kripta felé örvöngve ki fut?
— Hah! zörren az ajtó! S az apát, a fiut,
Ott látja fehérben, kiket megöle.
Vigyorgva megállnak, szembe vele:
Mily csont-temetek! mily kripta szag!
— Szép Szombatiné a szemökbe kaczag.

S éjfélről éjféltre, az árnyak alatt,
Szép Szombatiné örvöngve szalad.

Szász Károly.

*) Erdélyiesen: *ebélt, nagy terem értelemben, hova uri háznaknál a halottat kiteríteni szokták.*

kint papirosba göngyöltetik, és a homokrétegre sorban rakatik, de úgy, hogy egyik gyümölcs a másikat ne érintse. — Erre megint két hüvelyk vastagságú homok hintetik, és erre az említett módon újból egy réteg citrom vagy narancs rakatik, és ezen rétegezen addig folytatják, míg az edény megtelik. A legfelső réteget a homoknak kell képeznie. Ha az edény tele van, befedetik és hűs és tiszta levegőjű helyre tetetik. Magától értődik, hogy az elteendő citromnak és narancsoknak teljesen épeknek kell lennie. A leirt módon a citrom és narancs egy évig és tovább is jól eláll.

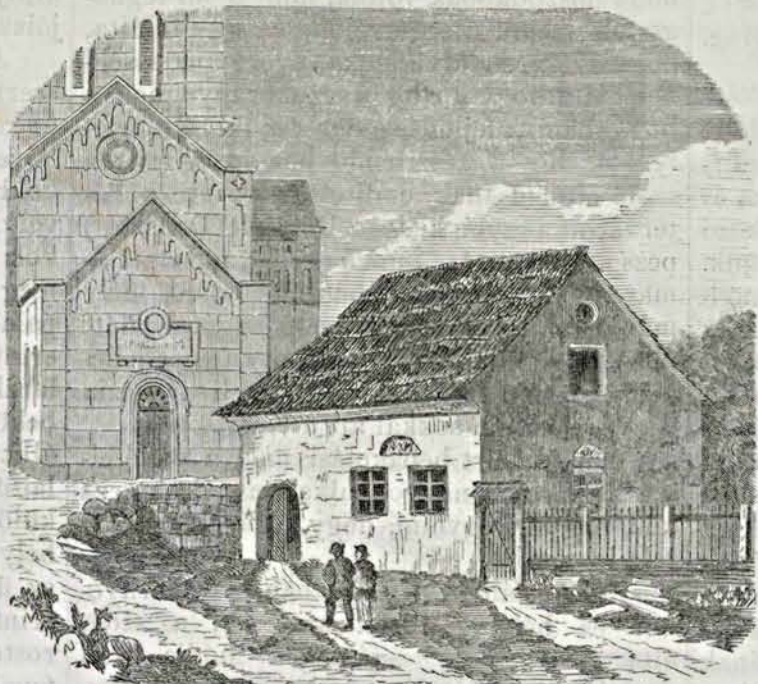
6. A málnát cukor nélkül sokáig eltartani.

E tárgyban a sveiczi iparlap következőleg ír. A málnale készítésénél az előbb összezuzott gyümölcsöt 3-4 napon át egy fazékban a pinczében tartom, és ezt azon okból cselekszem, hogy a kezdődő forrásnál a nyálfarészek kiváljanak, miáltal a kisajtolás alkalmával nyerendő lé is bőségesebb lesz. A kisajtoló lé 24 óráig hűs helyen hagyandó és ezután tiszta flanelon átszűrőd. A nyert málnale korsókba vagy erős üvegekbe töltetik és ezek parafa-dugóval könnyedén befednek. Ezután az edények egy nagy üstbe állítatnak, de oly módon, hogy azok se egymást, se az üst falát sehol közvetlenül ne érintsék, s helyökben a víz fővésekor is mozdulatlanul maradjanak. Ez meglevén, az üstbe hideg víz töltetik és ez mérsékelt tűznél addig főzetik, míg az üvegekben vagy korsókban a málnale is főni kezd, mit a dugaszok mellett kifolyó habról meg lehet ismerni. — Ily módon a málnale mintegy 1/4 óráig főzetik. Ha az edények a vízben annyira kihűltek, jól begugaszoltatnak, bekötöttek és beszurkoltatnak. — Az ilyen módon készített málnale, melynek a forrponi hőség által minden a forrást és rohadást feltételező gázrészei elvonattak, a mint elég alkalmas volt fölé meggyőződni, több éven át teljesen jó állapotban eláll, és csukorral egyszeri felfőzés után oly szörpöt szolgáltat, mely a friss málnaléből készítetténel semmi tekintetben sem alábbvaló.

7. A szőlő, barack, cseresnye, alma, és más efféle gyümölcs bepakolása, oly módon, hogy azok minden baj nélkül könnyen szállíthatók legyenek.

A gyümölcs eltartásához sok esetben a szőlőszőlő bepakolás is szükséges; mert nagy része a gyümölcsöknek vagy nem ott tartatik el, a hol termelt, vagy nem ott fogyasztatik el, a hol termelt vagy eltartatott. Mindkét esetben tehát a bepakolásnak oly tökéletesnek kell lennie, hogy a portéskában a szállítás által semmi kárt ne valljunk. Sok esetben maga a gyümölcs elállása is a jó bepakolástól függ. Ezen okból tehát nem cselekszünk cél nélkül, ha a gyümölcs eltartásáról szólván, figyelmünket annak czél szerinti bepakolására is kiterjesztjük.

E tekintetben a „Moniteur industriel” következőképp tudósít. Minden gyümölcsre, s általában mindenre nézve, mi megehető és mennyiségben eladható, Páris egy korlátlan piaczként áll előttünk. Bizonyos gyümölcsök, melyek husos állományuk miatt tete-mesebb távolságokra rendszerint nem igen szállíthatók, a bepakolási ügyesség által mégis azon helyzetbe tételnek, hogy 48 óráig a kosarakban elállanak, itt minden lökést és rázást kiállanak és meglehetősen

A kecskeméti ev. iskola, leromboltatása előtt.

volságokról oly frissen érkeznek a fővárosba, mintha csak pár óra előtt szedettek volna le a fáról. Ezen ügyességgel a Páris messze környékén lakó gyümölcsenyésztők nejei és leányai nagy mértékben bírnak. Eljárásuk következő.

A fájáról lehetőleg óvatosan szedett gyümölcs, mint cseresnye, egras stb. először

gazdag levéllombokkal bírnak. Mindenik kosár feneké gazdag rétegben efféle levelekkel béleltetik ki. Ezen előkészület után a kosarak megtöltetnek és pedig olyképp, hogy a gyümölcs a kosárban kúp alakot képez. Erre a kosár fonadékába bedugdosott gesztenyeágak végei a gyümölcsre hajlítottak és néhány ezek felett és köröskörül huzott vastag madzag által megerősítettnek. Ezzel a bepakolás be van végezve. Egy jól bepakolt kosár tele cseresnyével, vagy egressel nemcsak a gőzhajón és vasuton, hanem posta- vagy közönséges szekéren is, minden veszély nélkül elszállítható.

A cseresnye után minden gyümölcsök között a szőlő az, melyet legnehezebb bepakolni. Minden községekben, melyek a kitünő minőségű szőlőket Párisba szállítják, a szőlőmivel asszonyok az erdőkről gyűjtik össze a páfránt, mely a szőlő elpakolására kitünően alkalmas. E fűvet, miután annak szárát és levélormóját leszedték, különös gondal szárogatják meg, hogy azt időre a szőlő elpakolására készszen találják. Az egyes szőlőfűrtök enyvezetlen papirosba göngyöltetnek, szárított páfránalomra rakatnak, hasonló anyaggal betakarthatnak és finom fűzesszők által összerogasztatnak. A páfrán nagy ruganyossága az ily módon bepakolt szőlőt minden surlódástól és ütődéstől megóvjá.

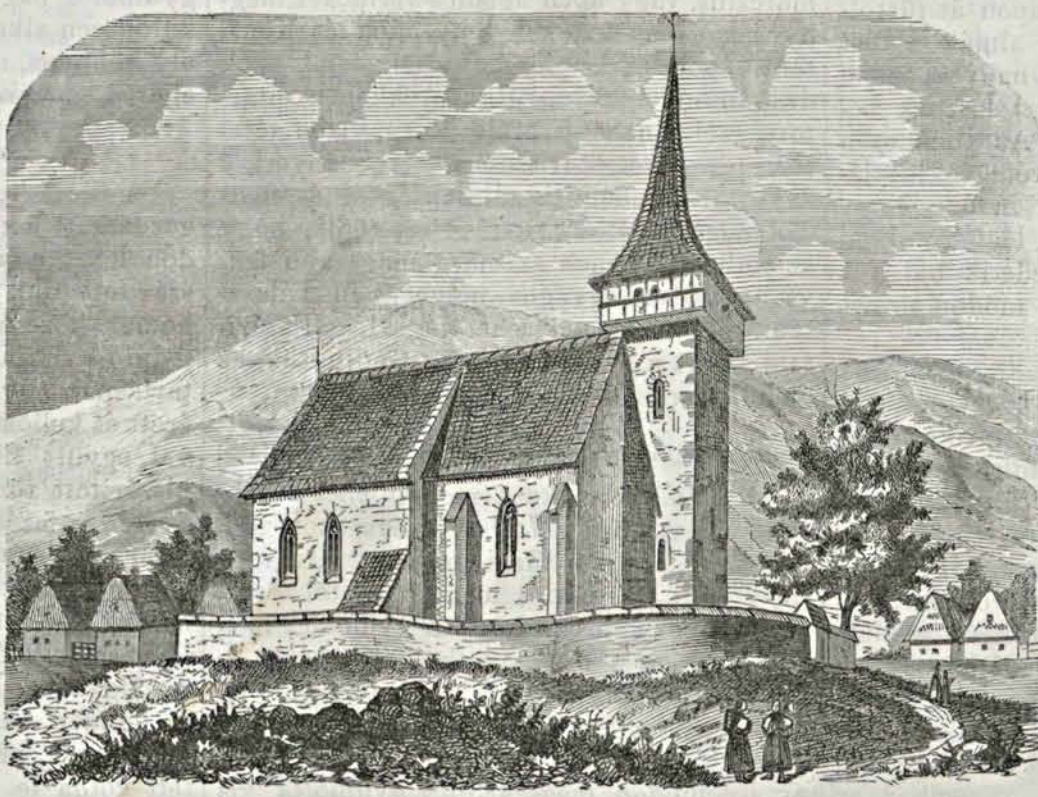
Páris éghajlatának állandótlansága miatt nem lehet rendes baracktermésre számítani. Innen van, hogy Párisra középszámítás szerint csak minden ötödik esztendőben jut egy teljes termés. Páris e mindig nagyon keresett gyümölcsöt a terméketlen években a déli departementekből kapja. Itt a barackot teljes érettsége előtt szedik le, lapos iskatulákba pakolják be és a vasuton szállítják Párisba. A barack az uton végzi be megérését és daczára a nagy távolságoknak, igen jó állapotban érkezik a fővárosba.

Rouen, Havre, Dieppe egész hajó almákat szállítanak Orosz- Svéd- és Norvégországba. Minden gyümölcs szürke itatós-papirosba göngyöltetik be, s az így előkészített gyümölcsöt ládába rakják le, és pedig olyanokba, hogy egyben gyakran több van 100 darabnál. Minden hézag erősen összegyűrt papirszelekekkel gondosan kitöltetik. A jobb reinettek, főleg a szürke francia reinette, a bóralma s más effélek ily módon bepakolva leginkább kiállják a messze utat. (Folytatás következik.)

A kecskeméti ev. elemi iskola

(Petőfi idejében)

Az a kidült bedült oldalú, rozszant kis kunyhó, melynek rajzát itt magad előtt látod, szives olvasó, — nem más, mint azon iskolaház, melyben lángelkű költők a tudás alapjait vetette meg: az ABC-t tanulta. Leginkább ezen tulajdonságának köszönheti, hogy emléktét megörökítettük, s ezzel annyival inkább sietünk mert úgy vagyunk értesülve, hogy e kunyhó is azon sorra jut, melyben nem régen az Arany János

Szőlős-Ardói ref. egyház. (Tornamegyében.) — (Myskovszky rajza után.)

nagy, kerek, lapos kosarakba rakatnak, melyeket a fejen szokás hordozni. Ezekből az asszonyok más, kisebb kosarakba pakolják be a gyümölcsöt és pedig rendszerint olyanokba, melyekben 8-10 font gyümölcs fér el. Ezen kosarak alakja rendeltetésüknek teljesen megfelel. Barna, hántatlan vesszőből vannak fonva, és fonatuk elég ritka arra, hogy abba bizonyos távolságokban valódi gesztenyeágakat lehessen szűrni, melyek egy kissé meg vannak hegyezve, és

által lakott (s e lapokban szintén bemutatott) nagy-körösi házikó jutott, t. i. hogy eltöröltetik a föld szinéről s a késő nemzedék hiába fogja keresni az építészeti ritkaság nyomait. Mert valaminek Nagy-Körösi Arany János háza utjában állott az ottani kollegium építésének: szintegy akadályozza a kecskeméti kis iskolaház is a mellette épülő csinos új templom emelkedését, s azért kell pusztulnia, sőt eddig tán már el is pusztult.

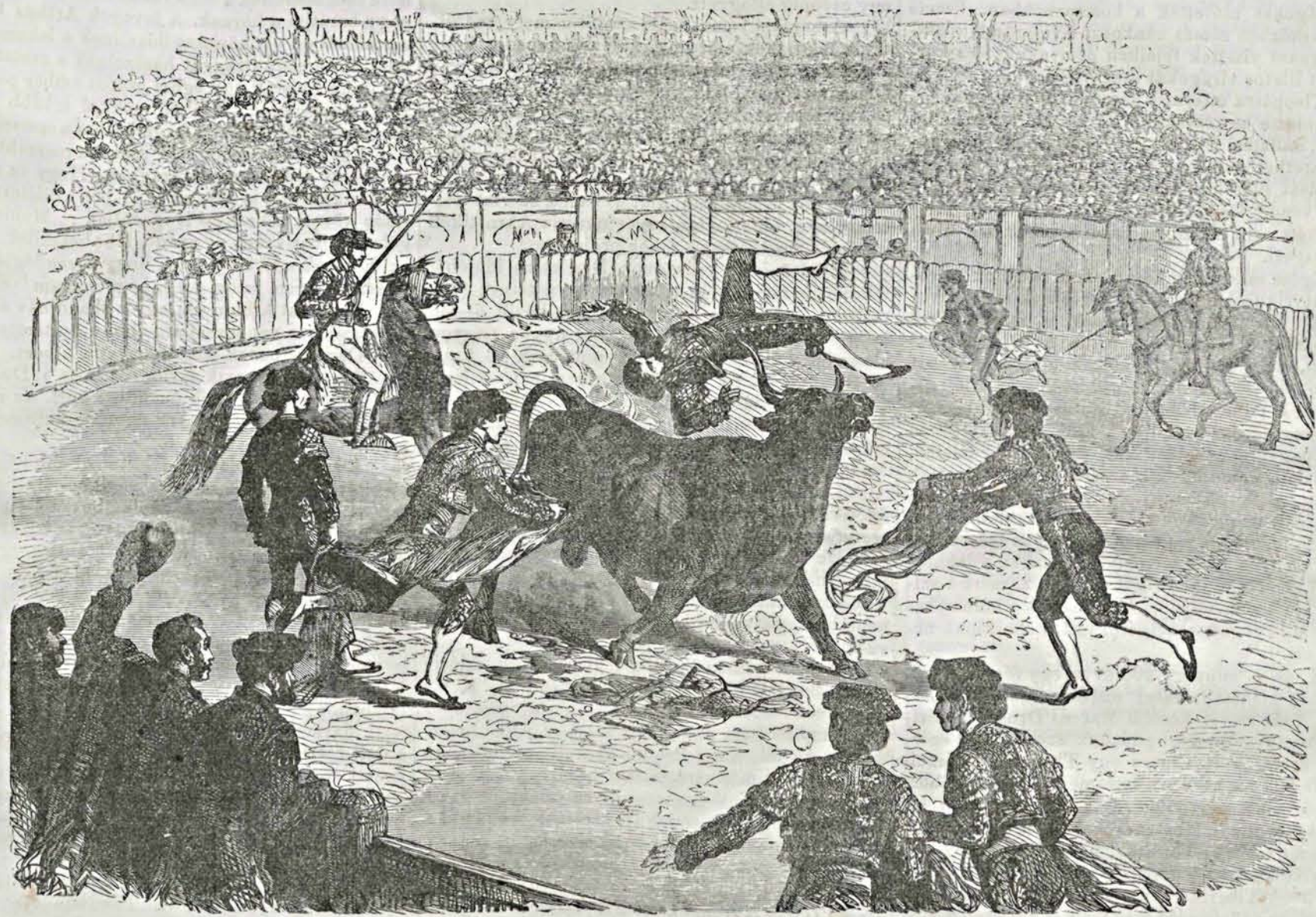
Az a kérdés már most, melyik évben járt Petőfi a muzsák ezen szerény templomába? Egész bizonyossággal nem tudjuk, de mindjárt kiszámítjuk a legnagyobb valószínűségig. Bármennyit okoskodjék is még itt ott némely békételen ember Petőfi születése helyéről s gyermekkoráról, több évi kutatásaink következtében néhány fűadatot már teljesen tisztába van hozva. Így az, hogy Petőfi Sándor 1823. jan. 1-én Kis-Körösi (Pestmegyében) született. Itt laktak szülei 1821. november 18-án 1824. november 18-ig szülei Félégyházán laktak s ez időben atyja a félégyházi és kecskeméti mészárszéket bírta bérben. Hat éves korában, tehát 1829-ben került Sándor először az iskola padjára, még pedig a szóban forgó kecskemé-

építettett, az sem hagyományok, sem az egyházi jegyzőkönyv után ki nem tudható. Ez utóbbi különben is, — csak 1814-ik évtől kezdődik „tisztaletes Ecsedi János uram” idejében. A templom nagyon egyszerű, benne semmi faragványok; hossza 8, szélessége 5 öl. A tornyon, — bár az a ref. híveké — maig is fenn áll egy vasgömbön álló vaskereszt. 1761-ik évben a villám ugyan lesújtotta, a mikor szintén keresztet ékített négy fiók tornyát is összezuzta; s ekkor a fiókornyok lehányattak, de a nagy tornyra a kereszt, gróf Csáky István, Szőlős-Ardó akkori kegyes földesura iránti kegyeletből, ki az egyházközséget felkérte, hogy örök emlékül hagyják meg — ismét feltéttet. — A templom 1824 ik évben megújítatván, a még épségben levő sekrestye, és a templom egy harmadáig terjedő boltív kihányatott, a régi goth ablakok helyett, melyekről visszafordult kereszt függők, újak készítettetek. Ekkor a leomlott meszelés alatt több emberi alakot ábrázoló festéseket lehetett látni. — Én, ki ezeket gyermek koromban bámultam, nem gondoltam, hogy e lapok szerkesztőségének felhívására 40 év multával kell róla számolnom, mert ha akkor jobban

mutatja leginkább, hogy az ugynevezett lovagias mulatság mennyire elfájtja a kedélyeket, s mily érzéketlennek kell lenni annak, a kinek ily idegizgató mutatóvára van szüksége, hogy jól mulathasson. Ott pedig az ilyenekben a közönség legnagyobb része gyönyört talál.

Csak e nyáron is hasonló eset fordult elő Madridban.

Egy bikaviadal alkalmával, — mely különben a jelentéktelenebbek közé tartozott, mert csak nyolcz bikát kineztek benne halálra, — egy viador, La Jartigo, rendkívüli tetszést aratott, mert a kifírasztott állatot nagy ügyességgel gyűrte a földre. A közönség nemcsak bravókkal jutalmazta, hanem tetszésének kézzel fogható jele gyanánt, szivarokkal árasztotta el. De e nagy kitüntetés a viadorok majdnem életébe került, mert, míg a szivarok gyűjtésével volt elfoglalva, nem vette észre, hogy egy új bikát eresztettek a küzdőterre, s azt már a legnagyobb dühbe is hozták a pikadoresek, a bikák e kinező szellemi, kik vörös kendőkkel akkor ugranak el a fölingerelt állat elől, midőn már-már annak szarvai közt véli látni őket az ember.

Bikaviadali jelenet Madridban.

méti ev. elemi iskolába, a hol két évig tanult, s az egész idő alatt Hábel József mészáros házában lakott, a ki atyjának szék-árendáló társa volt. Mikor Kecskemétre visszakérült, akkor szülei már Szabadszálláson laktak, hova 1830-ban költöztek és 1839-ig itt maradtak. Ezek hiteles adatok.

Petőfi életrajzából tudjuk, hogy Kecskemétről egyenesen Szent-Lőrinczre vitték iskolába, hol egy évet töltött, azután Pestre került, hol 3 évig, innen Aszódra, hol szintén 3 évig járt iskolába. 1838-ban Selmeczebe küldték a retorikába, hol azonban, mint tudjuk, félév múlva végképp elbucszott az iskolák padjaitól s bele vetette magát az élet nagy tengerébe.

A szőlős-ardói templom.

(Tornamegyében.)

A magyar falusi régi templomok sorában, melyeket e lapokban már többször ismertettünk, építési módorának sajátosságánál fogva megemlést érdemel a szőlős-ardói ref. templom is, melynek rajza a tulsó lapon látható.

Hogy ezen templom s torny mikor s ki által

megvizsgáltam volna, most bizonyosan bővebb adatokkal szolgálhatnék. Reményem azonban, hogy régiségbuvar tudásaink az épület mostani alakjában is sokkal több érdekes adatot fognak fölfedezni, melyek a be nem avatott szem előtt örök rejtélyek maradtak. Ragályi László.

Bikaviadal Madridban.

Megvetéssel és utálattal gondolunk azokra vissza, melyben az elkorosult római nép vad gyönyörrel ulti körül a vérel öntözött cirr-kusi fővnynt, s tapsolt a viadorok, midőn az halálós döfést kapott; azt hisszük, műveltebb századunkban hasonló eset nem történhetnék: pedig napjainkban is ily jelenet még Európában sem ritka. Madridban, sőt egész Spanyolországban, még a művelt Franciaország déli részeiben is, a szánalmat ébresztő bikaviadalokra sergeszen tódul a nép, bámulni, hogy a fölingerelt állat mint vész el kinezőjének kezei alatt.

Ha csak az áldozatul kiszemelt bika vérték el, még koránsem elég. A tetszészaj, az örömujongás akkor legnagyobb, ha emberélet is vész, vagy legalább nagy veszedelemben forog, s ez

A kinezott állat, a legnagyobb dühben, megpillantá a dicsőségtől elvakult szerencsétlen szivargyűjtőt, s villámgyorsasággal felé rohant. Bármily veszélyes volt is a pillanat, a szegény viadort senki sem figyelmeztette, hogy mily veszély fenyegeti, s már a következő perczben a neki vadult bika megásan lökte a levegőbe szarvaival, a mint azt képünk mutatja.

A nézők arcán legkisebb részvét, legkisebb megdöbbenés sem látszott, hanem egész erővel tapsolták a bikát, mely ily hatalmas lökést tett. A viadort csak akkor méltatták figyelemre, midőn esés közben a bika hátán termett, s bár vérző sebekkel, de mégis erősen és kevélyen ulti a bősziült állat gerinczén.

Midőn pedig a bika hátáról leugorva, vörös kendőt ragadott elől, hogy a szilaj állatot még inkább tüzelje; a kitört tapsvihar s a tomboló öröm egész az örüllettel volt határos.

Az általános tetszés feledtette a viadorral gyengeségét és fájdalmait; de midőn a bikát megölte, magát is lepedőben vitték haza; hanem azért a tóduló közönséget rendőröknek kellett fölartani, hogy lelkesedésében a szegény viadort agyon ne nyomja.

Ily véres esemény minden jobb lelket elszó-

T Á R H Á Z.

Előfizetési fölhívás
VASÁRNAPI UJSÁG
Politikai Ujdonságok
1864. október—decemberi folyamára.

Előfizetési föltételek:
Postán küldve, vagy Buda-Pesten házhoz hordva:
Egyregegyre: Mind a két lapra 2 ft. 50 kr.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala.
(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Irodalom és művészet.

(Uj regények.) A mulatságos olvasmányokat kedvelő közönség bizonyosan örömmel veszi a hirt, hogy P.-Szatmáry Károly ismert szép tollu regényírónktól egy új két kötetes történelmi regény jelent meg: „A korszolányi hölgyek” cím alatt. Kiadója Stein János, Kolozsvárt; ára 2 ft.

(Uj férfinégyes.) Wusching Konrad, „Egy-velőg” (Quodlibet) című új férfinégyesre nyit előfizetést, melynek árát, partitúra s a négy egyes hangért, 1 uj forintban, és azon fölül minden egyes hangért 10 krban állapítja meg. A bolti ár 1 ft. 50 kr. leend. Midőn a magyar zencirodalomban ezen első ilyenmő férfinégyesét a tanodaelőjárók, zenekedvelők, és különösen a hazai dalkörök s egyletek pirtfogásába ajánlja, az előfizetéseket november 15-ig, hozzá, Lugosra (Krassó-m.) kéri küldetni.

(Nyitányok gyűjteménye.) Rózeavölgyi és Társánál megjelenik egy, 50 legkedveltebb nyitányt (Ouverture) tartalmazó, válogatott gyűjtemény zongorára, diszes kiadás — és tiszta czimmetzetben, melynek előfizetési ára 6 forint; tehát egy nyitányra nem esik több — 12 krajczárnál. A előfizetőknek előre 3 forintot kell be- küldeni, a többi a folytatás végefelé utánvétellel fog eszközöltetni. E nagybecsű, és olcsó gyűjteményből az első nyitány, a „Portici némád,” már meg is jelent.

(Uj naptárak.) Trattner és Károlyi kiadásában két, a jövő évre szóló naptár jelent meg. Egyik a legrégibb magyar kalendárium, „Trattner és Károlyi nemzeti kalendárium,” mely már 51-ik évfolyamát éri. Másik: „A vén harangozó naptára.” Szerkesztő Vas Gereben.

(Lapozim-változtatás.) A Rózsági Antal által szerkesztett, „Biztosítási Közlöny,” ezután „Magyar Közgazda” cím alatt fog megjelenni.

Egyház és iskola.

(Tanárok beiktatása.) Az eperjesi ev. kollegiumban a jogok és törvények tanítására két rendes uj tanárnak Schulek Gusztáv és dr. Vécsy Tamás levén még jul. 16-án megválasztva, miután a meghívást elfogadták, szept. 8-án szép számmal egybegyűlt kollegiumi pártfogók, tisztársak s tanuló ifjúság jelenlétében, Bánó József egyházkerületi felügyelő és Vandrák András igazgató által ünnepélyesen bevezetettek, s a tanári esküt

is letették. A jogi tudományok tanítását összesen öt tanár közreműködése mellett már is megkezdtek.

(A pesti ref. nagy-gymnáziumban) a beírások f. évi október 1-6 napján, a nyilvános előadások pedig ugyanazon hó 6-án kezdődnek.

(A szegedi főgymnáziumban) a jövő iskolai évre a beírások szept. 28. 29. 30-ik napjain történnek. A rendes előadások okt. 5-ikén kezdődnek meg.

(Gazdasági iskola.) Torontálban, N. Sz. Miklóson, az évekel ezelőtt megszüntetett gazdasági iskola a jövő nov. 1-jén újra megnyílik.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

(Gazdasági kiállítás Iglón.) A szepesgyei gazdasági egyesület e hó 28-ikán Iglón versenyekké, egybekötött gazdasági kiállítást rendez, mely alkalommal, a „Sz. E.” szerint, nagy lakomára s egyéb mulatságokra is történnek előkészületek.

(Az anyátlan méhek meganyasítása.) Hogy valamely méhkas anyátlan-e, azt a következő jelekből lehet legbizonyosabban megtudni: az anyátlan méh nem villámgyorsan, hanem csak immel-ámmal indul a dologra; nehány lépésnyi távolságra kirepül, s a kasha ismét visszazáll. Továbbá befiasított dolgozó méhei nincsenek, és az anyaházat — noha népetlen, mégis minden nap csinálja; de ritkán a lép élire, hanem többnyire az oldalára. Ha ezen felismertető jelek mutatkoznak, a meganyasításról ugy szükség intézkedni, hogy miután valamely méhkas másod rajt bocsátott, ezen kasból másnap reggel egy olyan becsinált anyaház vágassék le, mely piros kenyér-héjhoz hasonló felszínével azt mutatja, hogy az anya már rágni kezdi magát a lépből, a fülhöz tartva pedig, benne porcozgatás hallható. Ekkor az anyátlan méhre egy két pipa-szippanstánsyi füstöt bocsátunk; a már kibújni készülő anyaházat tollkészel felfejjük, s az uj anyával a busongó méheket megörvendtetjük. Ha elfogadható, és minden hiba nélkül az adott anya: szárny-rezgetésükkel üdvözlik s jelentik örömlüket a méhek; ha ellenben el nem fogadható: csak hamar leölik, vagy magától is elvész; s így ismét más anyaházat szükséges levágni, — még pedig olyat, mely külső állását tekintve legnagyobb, és leghosszabb. Ezt ügyesen az anyásítandó kas lépe szélére tövissel is fel lehet szurni — figyelmeztve azon helyzetre, melyben aze előtt a kasban állott.

(Az idei termés Máramarosban.) A mint bennünket Máramaros-Alvidékről tudósítanak, ott az időjárás az egész nyáron, mondhatni, folytonosan esős, volt, miért is csak nagy ügygyel bajjal lehetett a bőséggel megtermett füvet kiszáritani. — Széna termelt elég, de kevés, mely eső ne kapott volna. A ősi termények a várakozásnak eléggé megfeleltek. A tengeri eddigelé szép, csak ezután meleg ősi napok járnának beérőkre. Szilva és alma igen sok van. Egy szegedi gyümölcs-kereskedő a szép téli almát 2 uj forintjával veszi köblönkint. A szilva, melynek nem igen akad vejeje, 20 krval kel vékánkint. — Mogyoró és tölgymakk minél kevesebb, — bükk-makk azonban inkább mutatkozik. Kolompér szintén kevés leend, mert egyre ves a sok esőzés miatt.

Közüntézetek, egyletek.

(A feloszlott „Magyar kereskedelmi társaság”) részvényesait, a kik részvényeik után járó illeteiket még ki nem vették, értesíti az illető bizottmány, hogy a 8656 ft. 31/4 krt képviselő 225 pesti takarékpénztári könyvesekét a Pest városi tanácsához letette, s a törvényszabta 32 év lelettele után, 1896-ban, a még ki nem vett összeg a pesti szegény gyermekkörháznak, vagy ha ez nem fog már fennállni, a pesti vakok intézetének lesz átadandó. Az említett összeg, 32 év után, a kamatok kamataival együtt mintegy 30,000 frot fogna tenni.

(A pestbudai zenede) növendékeinek beiratása az 1864-ik uj tanévre szeptember 26-tól kezdve október 1-ig történik, az intézetben, mindenkor délután 3-5 óra között. — A beiratás alkalmával minden növendék 2 forintból álló beiratási díjt fizet. Azon részvényes szülők, kik gyermekeiket a zenedebe járatják, az 1864- és 1865-re járó részvényt, — a tandíjas növendékek pedig az egész tanévre járó tandíjt ugyan-

akkor egyszerre fizetik be. — Az előadások okt. 5-én kezdődnek. A tanzakok: zenezerzés és generalbassus, zongora (csupán ifjak számára, és csak a felső kiművelésre) — hegedű, gordon, cordanka, fuvala, klarinet, ének, szavalat.

(Uj lövész-egylet.) Munkácscon lövészegylet alakult.

(A budapesti önkéntes tűzoltó egylet) a m. k. helytartótanács által nem engedélyezettvén, gr. Széchenyi Ödön az alapítókkal tudatja, hogy az ügyet az udv. kancelláriához fölebbezi, sőt szükség esetén legmagas helyen is fogja szorgalmazni. Addig az egylet fölszerelésére előlegesen befizetett összegek kamatozni fognak, s a végleges megtagadás esetében pénzt a kamatokkal együtt kiki visszakapja.

Közlekedés.

(A kassa-oderbergi vasut) ügyében kiküldött bizottság működését befejezvé, ugy találta, hogy a vonalnak Eperjes felé vezetése rendkívüli akadályokba ütközik, azért a hernád völgyéi, bár szintén igen nehéz vonal mellett nyílnak. Eperjes azonban Abostól egy szárnyvonal által lesz összekötve. A vonalon Abosnál a Hernád-völgyéből a Tarca-völgyébe alagut lesz szükséges.

(Erdély-bukovinai vasut.) Manz Antal földbirtokos, a kereskedelmi miniszteriumhoz oly vasut előmunkálatai engedélyezéséért folyamodott, mely Gyulafehérvárról, az erdélyi vasuthoz csatlakozva, kiindulván, Maros-Vásárhely, Szász-Régen, Beszerce erdélyi városokat, több kisebb erdélyi mezővárost s Illeschiet-t és Suczavát érintné Bukovinában, továbbá Itzkany-nál csatlakoznék a csernovitzi vasutvonalhoz. Szárnyvonalai Beszercezőről Déésre, Sz.-Ujvárról Kolozsvárra, továbbá Dééről Nagy-Bányán, Szatmáron és Nyiregyházaán át a tiszaí vasutig terjednének.

Balesetek, elemi csapások.

(A Dráva áradása.) A Dráva annyira megáradt, hogy e hó 15-ikén Vasárnán a közel-levő földek és kertek egészen elborítottá, s a külvárosokat is fenyegette, ha árjának a nagy töltés gátot nem vetett volna.

(Tetesem tüzközelekről) értesültünk, melyek szeptember 1-től 15-éig hazánkban előfordultak. Ugyanis: Kaposán (Nyitramegye) 40, Csáporon (Nyitram.) 50, Krakován (Nyitram) 60, Madunton (Nyitram.) 8, Stomfán (Pozsony.) 10, Nádszeghen (Pozsonym.) 8, Tót-Gurában (Pozsonym.) 15, Ungváron (Ungm.) 8, Uj-Barson (Bárm.) 15, Beléden (Sopronym.) 10, Tapolcafcón (Veszprém.) 40 ház égett le. A magyar biztosító-társaság mindezen károknál érdekelve van, és azonnal intézkedett azok felvétele, illetőleg kifizetése végett.

Mi ujság?

(A l-folyt hét legnagyobb nevezetessége) azon utazás volt, melyet O. cs. k. Apostoli Felsége tett hazánkban. E hó 19-ikén reggel a Gellér ormáról 33 ágyudörgés jelentette, hogy Ó Felsége az ország határába érkezett. E legfelsőbb utazás azonban csak katonai célokból történt minden ünnepélyesség mellőzésevel. Először is a kis-bérei és bábolnai méneseket szemlélte meg, honnan 20-ikán Komáromba utazott az ujonan készült erősítéseket megtekintendő. Reggel 10 és fél óraker oda érkezvén, a várparancsnoki termekben, a kir. helytartó 5 excja jelenlétében, először a bibornok primas 5 emintája által vezérelt egyházi rend, azután az oda gyűlt főrendűek, a katonai méltóságok hódolatának bemutatását fogadta. A 12 és félóraker következett udvari ebéd után a hidászok hidat vertek a Dunán, mely munkálatokat Ó Felsége mind végig szemlélni méltóztatott; míg délután 4 óra 15 perczker, a pályaudvarba tódult nagy néptöm g örömdüvölése közt, birodalmi fővárosába, Bécsbe visszazindult.

(A Petőfi Sándornak állítandó emlékszo- bor) költségeire begyűlt pénzek, mint olvasóink tudják, a pesti takarékpénztárban vannak elhelyezve. A szoborbizottság több komoly kísérlet után mind ez ideig meg nem alakulhatván, a begyűlt pénzre néve a pesti takarékpénztár, e hó 20-ikán tartott ülésében azt határozta, hogy a beadott tőkék és kamataik, egy törvényes uton kieszakölendő szoborügyi terület megalakulásaig,

Melléklet a Vasárnapi Ujság 39-ik számához 1864.

a pesti takarékpénztár külön utasítása nélkül senkinek ki nem adandók. E határozat annál méltánylandóbb, s annál megnyugtatóbb a közönségre nézve, mert ez által a most uradlan összeg minden eshetőség ellen biztosítva van. A Petőfi-emlékre a Reményi buzgó gyűjtése, továbbá a Magyar Sajtó és lapunk utján befolyt összegek, kamataikkal, ez év végén már meghaladják a 10,000 forintot.

(A Kőlesey-szobor leleplezése) Szatmáron ma fog végbemenni. Az ünnepélyen a m. tud. akademiát Greguss Ágost rendes tag képviseli, ki emléksbeszédet is tart ez alkalommal. A szobor képét s az ünnepély leírását jövő számunkban nyújtjuk olvasóinknak.

(A redout-épület falfestményei) ügyében Rahi bécsi tanár és kitűnő történelmi műveiről ismert jeles művész, levelet intézett a redout-épület építőmesteréhez, Feszli építészhez. E leveiben fölhozza azon általános elismert állítást, hogy nyilvános művek a népek műveltségének fokmérői s a művészet elősegítői; örömmel látja, hogy a magyar művészet lendülettel joggal várhatjuk. Kimondja, hogy a tervezett falfestmények árát a művészek olcsóra szabták, s egyszerűsége a művészetek, Than Mór és Locz Károlyt s műveiket dicseztörleg kiemeli. Ily tekintély szava kétségkívül döntő lesz, s a szép tervezetek valószínűsítéshez nem-sokára hozzáfoghatunk.

(Hármas szülöttek.) Domahidáról írják nekünk, hogy a szomszéd Papos helységében, Szatmármegyében, három éves házass s ottani kis föld-birtokos Szombathy Imre nejének, Kegyes Teréz-ának, augusztus 22-ikén, 3 óra alatt, három gyönyörű, nagy, s minden tekintetben ép gyermeke született, kik a szent keresztesség alkalmával Sándor, Katalin, és Dániel nevet nyertek. A elsőnek keresztanyja: Suba Mihály, keresztanyja Huri Juliánna asszony; a másodiknak: Földváry Sándor végzett jogász és Földváry Ilonka ur- hölgy; a harmadiknak: Kovács Lajos, és Mezősy Eszter, kik vetélkedve mindent elkövetnek a már-már szíven üdülő anya, és a hármas szülöttek jóléteért. A kenyérkereső apa pedig azt óhajta, bárcsak egy évig az öt nyomó nagy adó vétetnék le vállairól, hogy a nélkülözhetlen dajkákat, legalább belőle fizethetné. Az apa, családja rendkívüli szaporodását egyik rokonának hírül vivén, ez mintegy példalózásból, hogy már ezután méhszorgalommal kell majd dolgozni, az idén szintén ritka szaporodásu méheséből egy szép rajjal ajándékozta meg a kis polgárokat; mire az apa vigasztalódóva tért vissza, — mint maga mondá, — sáska csésegőket hármóniás sírissal hangosan jelentő kis családja körébe.

(A székesfehérvári ásatások) nemcsak felbuzakadtak a részvétlenség miatt, hanem, mint a „S-ny” értesül, a már kiásított romrészek sem találkoznak azon kimélettel, mely ily fontos emlékeket megilletne. Így az eddigi eredmény is kockázattá van.

(Egy 118 éves agg síremléke.) A mult évben elhunyt 118 éves agg Farkas László sírja fölé emlékkövet emeltek. Az emléket, kőzadokozás utján, Nadányi Albertnek emellette.

(Növénymagyaritás.) Felsőbb engedély mellett, özvegy Vurumpek Jánosé és gyermekei, Amanda és Dezső, egri lakosok, „Csákberki”-re, — Rumpertus Zsigmond megyei írnok s Rumpertus János cipész, szatmári lakosok, „Zombori”-ra, — Schandl Ferenc és Nándor testvérek, „Sándori”-ra változtatják vezetékneveiket.

(Képzelt kinések.) Alig pár nappal ezelőtt egy nagy-kövésdi lakos azon jelentést tette a zempléni megyehatósággnál, hogy ő egyik jó barátjával a szerdahelyi határban levő szőlőjében egy

nagy ládát ásott ki, melyben mintegy hét mázsa különféle aranyérem és ékszerszemű találtak. A megye részéről azonnal bizottmány ment ki az illető helyre, melyet a bérkösi tulajdonosa személyesen szállított a helyszínére. Szóval, a kíváncsiság nagy volt, de a helyszínre, csakhamar ki- tánt, hogy az egész dolog csupán a feljelentő jó öregnek rögeszméje, melyet időnánt fel szokott melegíteni, hogy végkép el ne felejtse.

(A hideg víz mint sikeres gyógyszer.) Egyik éjjel egy kedvesére féltékeny férfi, — mint a „Győri K.” írja, — a Rába hidjáról öngyilkos- ságig meg volt a helyszínre, azonban a hideg elem forró indulatját csakhamar lehűtö, mert az egyik hidoszlopba kapaszkodott s segélyért kiáltva egy gőzhajó tüzésati matróz, s az épen arra czi- káló rendőrök, kimentették. — Egy pajkos fiút pedig nem rég a Rápeza ragadt el, de egy bátor ember utána ugrott s kiszabadította. A derék élet- mentő neve: Raffinger Sándor.

Nemzeti színház.

Péntek, szept. 16. Először „A csapodár.” Vigj. 3 felv. Irta Sardeno Viktor, fordították Ber- czik Árpád és Fésüs György. A darabot az ité- szet kevesebb méltánylólal, de a közönség tet- széssel fogadta.

Szombat, szept. 17. „Faust.” Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Gounod.

Vasárnap, szept. 18. „A király házassága.” Eredeti vigj. 3 felv. Irta Sardeno Viktor, fordították Ber- czik Árpád és Fésüs György. A darabot az ité- szet kevesebb méltánylólal, de a közönség tet- széssel fogadta.

Hétfő, szept. 19. „A csapodár.” Vigj. 3 felv. Sardoutól

Kedd, szept. 20. „Macbeth.” Opera 4 felv. Zenéje Verdié.

Szerda, szept. 21. „Paul Jones, a kalóz.” Dráma 5 felv. Dumastól. A czimzerepben Molnár György, a népszínház volt igazgatója lépett föl rendkívüli tetszés mellett. Benne a nagy számmal összegyűlt közönség „a népszínház alapítójá” és a jó színész együtt üdvözölés s koszorúkkal tisztelte meg.

Csütörtök, szept. 22. „A fehér nő.” Opera 3 felv. Zenéjét szerzte Boieldieu Adorján.

Budai népszínház.

Szept. 16. „A fecsegők” operette 2 felv. Ezt megelőzte „Egy szoba két ágygyal” vigj. 1 felv. Szept. 17. „Brididi öreg kora.” Vigjáték 1 felv. és: „Tíz leány és egy férj sem.” Vig operette 1 felvonásban.

Szept. 18. „Chouffleur ur otthon lesz” ope- rette 1 felv. zenéje Offenbachotól. Ezt megelőzte „Fips a híves nőszabó.” Vigj. 1 felv. Az operet- telen Rudass Józsa k. a. mint vendég lépett föl.

Szept. 19. „Tíz leány és egy férj sem.” Ope- rette 1 felv. Ezt megelőzte „Brididi öreg kora.” Vigj. 1 felv. Egyszermind egy hat éves fiu, Hiry József adott zongora-hangversenyt s mutatott annyit, a mennyit ily gyermekművésztől várni lehet.

Szept. 20. „Tíz leány és egy férj sem.” Vig operette 1 felv. Ezt megelőzte: „Fecsegők” Vig operette 2 felvonásban.

Szept. 21. „Liliomfi” Énekes vigj. 3 felv. Sziglitettől.

Szept. 22. „Bánya-ém.” Néprege dalokkal. Irta Vahot Imre.

Szerkesztői mondanivaló.

7334. Szatmár. Gy. K. A csinosan rajzolt képért, mely épen meg alkalmas időben érkezett, fogadják ön szíves köszönettel.

7335. Paris. N. L. A párisi magyar-egylet ismereté- sért jövő számban a két lapra az előzetést megrendeltük. A „M. S.” innen mindig rendszeren küldetik; nem tudjuk, hol akadhat meg.

7336. T. F. F. A mint azóta láthatta ön, a hirdetés nem maradt el, hanem egy kis szándékos szünet után újra folyik. Majd a számlát is el fogják küldeni.

7337. M. Palyi. P. G. A posta-igazítás el van in- tézve. A süveg még birtokunkban van s hiteles vagy valószínű magyarázattal még mindig nem szolgálhatunk, bár egy pár szakemberrel közöltük. A kutatás foly s az eredményt várjuk.

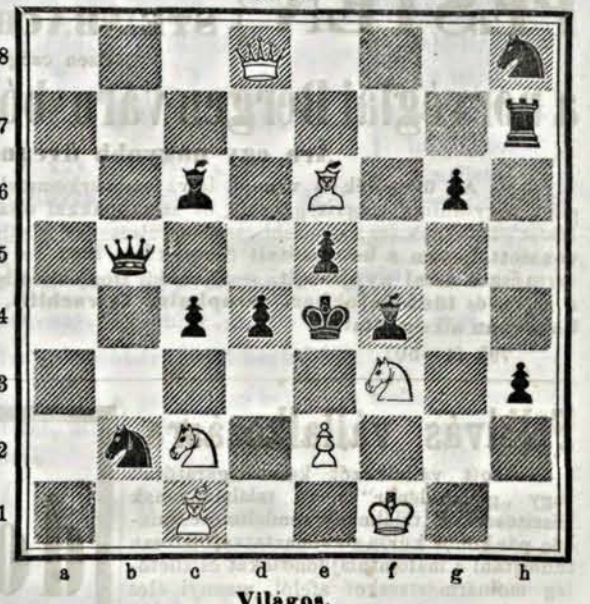
7338. Buda. S. K. Kívánatát, ha csak lehet, teljesíteni fogjuk. 8539. Iványi. K. L. A kérdézet augusztusi levele- ről nincs tudomásunk; kérjük azt újra beküldetni. Egyttal tudósítjuk ön, hogy kiadóhivatalkunk nem írót, hanem nyomatott czimzerep alatt küldi lapjainkat.

7340. Medve Imrét úr kivánságára kijelentjük, hogy a „Magyar gazdaszönyok 1865-ik évi naptárát” ő szer- kesztette.

7341. Bonyhád. Sz. I. A régi kard fényképét köszö- nettel vettük.

7342. N. Korós. N. J. Remélhető, hogy a pesti állat- kert ügye maholnap a megalakulás stadiumába lép, s akkor meg is fogjuk nevezhetni azon helyet, a hova az önéhez hasonló szíves ajánlatok cizemendők. Nem kétel- kedünk, hogy a küldeni szándékokt orvos valgalamb is elfogadjatik. Azonban egyelőre még jobb helyen van az otthon.

SAKKJÁTÉK.
248. sz. feladvány. — Zagyva Imrétől (Debreczenben).

Világos indul, s 9-ik lépésre matot mond.

A 243-dik számú feladvány megfejtése. (Meyer Henrikől, (Hannoverben).)

Table with 4 columns: Világos, Sötét, Világos, Sötét. It lists chess moves and their corresponding piece values and positions.

Melléklet: Előfizetési fölhívás a „Magyar Sajtó” politikai napilap 1864. október—decemberi folyamára. (azok számára, kik csupán a Vasárnapi Ujságra vannak előfizetve).

TARTALOM.

Fábán Gábor (arckép). — Szép Szombatiné. — A vakmerő (folytatás). — A gyümölcs eltartása (folytatás). — A kecskeméti ev. elemi iskola (képpel). — A szőlős-árdi templom (képpel). — Bikaviadal Madriben (képpel). — A szőlőtöke és a bor, mint ital a különféle nemzeteknél (vége). — Kirándulás a Krivánra. — A túzóltás Nagy-Körösön. — Egyveleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közüntézetek, egyletek. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi ujság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pakh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HETI-NAPTÁR. Table with columns for months (Szeptember, Október, November, December) and days of the week, listing religious and public holidays.

Előfizetési fölhívás

MAGYAR SAJTÓ

politikai napilap

1864. október—decemberi évfolyamára.

Az év utolsó negyedének beállításával tiszteltetjük t. előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél jökörabb megenni szíveskedjenek.

A Magyar Sajtó azon uton, melyen a mostani szerkesztőség vezetése alatt a törvényes és szabadelvű irany barátainak rokonszenvet teljes mértékben kinyerte, ezután is következetesen fog haladni, s minden erejével azon lesz, hogy a küszöbön álló nagy kérdések megvilágításában is méltó helyet foglaljon el, s az események és uralkodó eszmék hő magyarajója legyen.

Szabad legyen az olvasó-közönség a Magyar Sajtó gyors közléseire, s mind politikai és nemzetgazdasági cikkeinek irányára s belterükére, mind „Tárczá”-ja közleményeinek nagy változatoságára figyelmestennünk. — Pest, szeptember 20-án 1864.

Heckenast Gusztáv, kiadó-tulajdonos. Pákh Albert, felelős szerkesztő.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:

Félévre: Postán küldve 7 ft. — kr.
Félévre: Budapesten házhoz hordva 6 „ — „
Évfolyamra: Postán küldve 3 „ 50 „
Évfolyamra: Budapesten házhoz hordva 3 „ — „

Az előfizetési pénzek bérmentes küldése kériük. — Tíz előfizetett példány után egy tisztelet-peldány.

A Magyar Sajtó kiadó-hivatala.

(1—6) (Pest, egyetem-utca 4-ik szám.)

A legnagyobb vászonruha-raktárban

váci-utca,

„Ypsilantihoz” Pesten,

kaphatók a legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindenemű fehérneműk férfiak, hölgyek és gyermekek számára, ugymint:

20000 darabnál több férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászomból darabja 3 ft, 3 ft 25 kr, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.
10000 darabnál több színes férfi-ingek 1000 különböző mintában, régiebb mintájú 2 ft, legújabb minták és legvilágosabban varrva 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr.
Férfi pamut madapolon férfi-ingek 1 ft 75 kr, 2 ft, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr.
Férfi-gatyák vászomból, magyar vagy félmagyar mintára 2 ft, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr.
Női ingek rumburgi vászomból, simák 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft.
Női ingek rumburgi és hollandi vászomból hímzve 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, sveczi és francia mellmustrával 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.
Füti-ingek vászomból 4 éves 1 ft 80 kr, 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10 kr, 2 ft 65 kr, 12 éves 2 ft 40 kr, 2 ft, 90 kr, 3 ft 50 kr, 4 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr, 16 éves 3 ft, 3 ft 50 ft, 4 kr, 4 ft 50 kr.
Színes füti-ingek 4 éves 1 ft 25 kr, 6 éves 1 ft 40 kr, 8 éves 1 ft 55 kr, 10 éves 1 ft 75 kr, 12 éves 2 ft, 14 éves 2 ft 10 kr, 16 éves 2 ft 20 kr.
Mindennemű teli alsó mellények, nadrágok, harisnyák és egyéb teli cikkek férfiak és hölgyek számára nagy választásban.
Főraktár a legjobb 3/4, 4 és 5 röl széles amerikai krinolinoknak fehér vagy hamuszín darabja 2 ft 50 kr-től 6 ft-ig, vörös 5 ft-től 8 ft-ig.
Színes alsó szoknyák legfinomabbak, darabja 6 ft, 50 kr., 7 ft., 7 ft. 50 kr.
Ferstel orvos tyukszem-irtószere egy üvegecske 50 kr.
Es sok egyéb kész fehérnemű cikkek, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik.
Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat rumburgi, hollandi, írlandi, kreasz- és bőrvászonokban a legolcsóbb gyári árakon.
Vászonsebkendők tucattja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft, 10 ft, egész 20 ft-ig.
Törülközők tucattja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 — 16 ft-ig.
Színes agyi kanavasz vége 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 — 16 ft-ig

Valóságos vászon-asztalmenü.

Asztalkendők tucattja 5 ft 30 kr, 6 ft 20 kr., 6 ft 60 kr, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft.
Abroszok minden nagyságban hat személytől 24-ig. Asztali készletek 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségű kőő-czérna csomója 1 ft 20 kr, és 1 ft 60 kr.
Nagy választás ággyterítők, pique és tricót-paplanokból, kavics-kendőköböl és minden e nembe vágó cikkekkel.
Raktárunkban vett cikkeknek nagy előnyül szolgál az, hogy minden megvett, az árjegyzék ellátott cikkek 14 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem egyszerűsind ki nem elégítési esetben az ár vissza is adatik.
Szállítások minden irányban, az ár előleges beklüldése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközölhetnek, ugyszinté mindennemű megrendelések mustra szerént leghamarabb elkészítetnek.

Kollarits József és fia.

785 (2—8)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten 1864.

A dors-máj-olaj használata fölösleges!

GRIMAULT és TARSZA

gyógyszerészek

jódtartalmu retek-szörpje

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

A párisi kórházak legbirneves orvosai bizonyítványa által az e szörp fölötti vélemények több egyetem által igazoltatnak s megpróbáltatott; e szörp, a dors-máj-olaj helyett — melyet jóval felülmul — a legnagyobb eredménnyel használtatik. Meggyógyítja a bőrbetegségeket, skrofúldkat, vér-vizibetegséget, sápadtságot s a bőr bégnyéségét, az étvágy-bányt, s erősíti vértisztítás által a szerveket. Egy szóval: e szörp a leghatásos vér-tisztító szer. A beleket s gyomrot — mint ez közönségesen a hamuszír s vas-bilagnál történni szokott — soha meg nem rohanja; kis gyermekeknek is, kik mirigy bántalmakban szenvednek, a legkiválóbb eredményvel használható. Dr. Cazenave, a „S Louis” kórház orvosa Párisban, e szörpöt különösen bőrbetegségeknél ajánlja. — Raktárak: Németország nevezetes városai minden gyógyszer-tárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. alatt 654 (10—24)

Előfizetési fölhívás

Falusi Gazda

kertészgazdászati szaklap

1864. évi október—decemberi folyamára.

Előfizetési föltételek.

Buda-Pesten házhoz hordva, vagy postán elküldve:

Negyedévre (október—december) 1 ft. 50 kr.
Félévre (július—december) 3 „ — „

Tíz előfizetésre egy tisztelet-peldány.

A pézses levelek bérmentes beküldését kériük.

Folyó évi július—szeptemberi folyamommal meg szolgálhatunk.

A „Falusi Gazda” kiadóhivatala (Pest, egyetem-utca 4-ik szám.)

GRIMAULT és TARSZA

gyógyszerészek

vastartalmu szörpje vörös chinahejéből

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb s kellemesízű folyadék-gyógyszer, mely eddig szétbontás nélkül nem vala összevegyíthető, két alkotórészt tartalmaz, a m. a. vasat, mint a vér elemét s a chinahejt, mint az edzőszerek legkitünőbbjét. Ezen gyógyszer legnagyobb eredményt ott használatik, hol az erők ismétli helyreállításáról, s a vér normális állapot-ban hozásáról van szó. Kellemes ízű, fiatal lányok halvány arczsínre, gyomorlaj-dalmak, étvágyhiány, megromlott emésztés, vér-vizibetegség, vér-arvaság, a nők rendeltensége, leukorrhöe stb., mindazon bajok, melyek ezen, Franciaországban egészséget fenntartónak elismert orvosok által gyorsan meggyógyítottak, vagy enyhítettnek. — Raktárak: Németország nevezetes városai minden gyógyszer-tárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 655 (9—24)

Nincs többé szeplő!

A leghatásosb szépítő-szer szeplő, májfoltok s pattanások ellen a

LILIACÉE PARISIENNE.

Egy tégely, mely 8—10 hétig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczbőr előhozására. — Egy tégely ára használati utatitással 3 ft., begöngyölés 20 kr.
Rakhelyek PESTEN: Thalmayer A. és tarsa. — Lueff M. illatkereskedése, Pórfi F. váci-utca 19-ik szám. — Molnar J. váci-utca 20-ik szám. 683 (9—12)

GRIMAULT és TARSZA

gyógyszerészek

növény-matico - injectiója s matico-tokocskái

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb gyógyító szer, mely a gonorrhöek gyors és sikeres gyógyítására, anélkül, hogy stricturákat, vagy a belső részeken gúladásokat okozna, a matico-perui faleveleiből van készítve. Dr. Ricord s a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyító-szer feltaláltatott, minden egyéb ilyenü szerkeket mellőznek. A belvétel a betegség közvetlen kezdetével alkalmazatik, a tokocskák minden rögzött s elévült esetekben, melyek a copahú s kubébamag s más egyéb érozos alapokra készített belvételre távozni nem akartak, vétetnek használata. — Raktárak: Németország nevezetes városai minden gyógyszer-tárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 656 (10—24)

Pest, október 2-án 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok egyútt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy négyzet-es hasznosított betű sor ára, vagy annak helye, egyzet-es írtatásnál 10 krba; háromszor- vagy többször írtatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetések elfogad, Hamburg és Altonában: Hasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a kertész-gazdászati ügynökség is. József, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden írtatás után 30 ujkr.

Dudik Béda.

A magy. tud. akademia külföldi tagjai rendszeren csak akkor tudunk meg valamit részletesen, midőn meghaláloznak, s valamely itteni barátjuk a vesztesség fölött kesereg. Minthogy azonban Dudik nem annyira közhireért, nem széles tudományoságáért, hanem leginkább azért választatott egyhangulag nálunk is akademiai taggá, mivel a magyar történelemhez bő kútforrásokat nyitott; munkáiban, távol minden elfoglaltságtól, a mi nemzetünkről is méltánylólág emlékezett; most sok kitüntetése között magy. akademiai oklevelét igen nagy becsben tartja; a mult nyáron pedig hosszabb ideig fővárosunkban azért mulatott, hogy könyvtáraink gazdag kézirat-tárait kiaknázza és a marosvásárhelyi gyűlésre s onnan hazánk nagyrészebe csak azért utazott, hogy főleg a keveretlen magyar nép szokásait, jellemét, műveltségi fokát, sőt nyelvéit is tanulmányozza: — mindazért méltó joggal vezetik be lapunk képes csarnokába azt, kinek neve az akademiai névsorban nemcsak pusztá dísz tesz, de ki munkái által honunk történelmére is nem mindennapi fényt derített már eddig is, s még inkább teendő ezután.

olvasó-közönség iránti kellő tisztelettel, elkerülvén minden öntúlbecsülést, s ovatosan a dicséretben, valamint a gáncsolásban, ellentétbe jött azon túlhajtó mainapi történésekkel, kik a mi malmukra nem való, azt elhamarkodva elítélik, a mi előre csinált véleményükkel nem egyezik, azt tagadják, jól tudván azt, hogy a levágás vagy kerek tagadás sokkal könnyebb, mint a szigorú, komoly, őszinte kutatás.

Nem lehet szándékunk itt Dudik számos munkáit, melyeket 1848-tól kezdve kiadott, egyenkint felsorolni, azok a német irodalom

Hogyan nyilatkozott Dudik Magyarországra nézve, azt Botka Tivadar is említi (Magyar Sion II. köt., IV. füzet, 252. lapján), hol szláv ellenünk álokmányokon alapuló tévállításaik ellen Dudik nyugodt ítéletét kiemelve, így szól: „Dudik szava e kérdésekben még más tekintetben is fontosabb másokénál, mert őt mint morva hazafit, azon egykori határok védelme, melyek nemzetének a X-dik században politikai megszüntével, Magyar- és Morvaország közt — a győzők és legyőzöttek közt — beállottak, legközelebről érdekl. Jól esik keblünknek azon tudat is, hogy benne egy komoly, minden szenvedélytől ment, becsületes szomszédot tisztelünk, ki elég bátor, annyi ellenszenv között, az igazság érdekében nehány szabad szót mellettünk emelni.”

DUDIK BÉDA.

Dudik Béda Ferencz, a morvaországi historiograph, ki már eddig is hazája története által azt európai hírvé tevé, született 1815-ben Kojeteimben; 20 éves korában a sz.-Benedek-rendü raigerni zárdába lépett, azon intézetbe, mely, mint valódi benediktinus gyarmat, hazájának már annyi jeles történetírót adott. Huszonöt éves korában már a briinni lycéumban az általános történelmet és klasszikai philológiát tanítja. Archaeologiai és éremtani buvárlatai után, melyeket a raigerni apátság gazdag gyűjteményei között tett, történelmi irományaival lépett fel, melyekben távol minden szenvedélytől, részrehajlatlanul, a józan ítézetet világnál, tárgyilag — azonban a nélkül, hogy színtelenné váltnék, — lelkiismeretességgel, az

kincese; itt csak azokat említjük, melyek hazánk történetére különös befolyással bírnak. Ilyenek: „Iter Romanum”-ja és „Sz. Erzsébet tetemei feltalálásáról” irt munkája; azonkívül Morvaország történetét és a német fejedelmi rend kinceseinek pompás leírása, melyben hazánkat is érdeklő sok tárgy fordul elő.

Ezen nyilatkozat talán már maga elég, hogy Dudikot, a magyar akademiai tag, magunknak is tekintjük; de ő nem is egyes nemzeteké, ő az európai műveltségé, az egyetemes irodalomé. Nem eléglővén meg azt, hogy Svédország királyi és magánlevéltárait lelkiismeretesen átkutatta, és 300 ivnyi okirat másolatokat hozott a morvaországi történelemhez, beutazta Német és Franciaországot, később Olaszhonba ment, melynek levéltárait átvizsgálva, mintegy 60,000 adatot gyűjtött hazája történetéhez, — a fejedelmi német rend okmányait a cs. kir. miniszterium meghagyásából Würtembergben felkutatta és a rend bécsi nagyszerű levéltárát a legrövidebb idő alatt mintaszereileg rendezte.

El lehet mondani, hogy Dudik Európát a lapoktól a sziciliai szorosig — a világvárosoktól a kis-ázsiai partokig ismeri; a népek sajtóságait, életmódját, szellemi és anyagi gazdagságaikat tanulmányozta, levéltárakat, muzeumokat, és egyéb tudományos intézeteket vizsgált, s mint ilyen, felül emelkedik a szeszély, a szenvedély, részrehajlás kicsinységein; a fejedelmektől nyert számos